

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О.Б. Жильцов
“ ” 20 16 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020202 «Хореографія»

Спеціалізація

«Класична хореографія».

«Сучасна хореографія».

Інститут мистецтв

2016-2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної

та навчальної роботи

А. О. Таранник

Робоча програма «Стратегії розвитку науки» для студентів, галузь знань 0202
«Мистецтво», за напрямом підготовки 6.020202 «Хореографія».

Розробник: Медвідь Т.А., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії
Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри (циклової
комісії) хореографії

Протокол від. “07” вересня 20 16 року № 1

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) хореографії

_____ Медвідь Т.А.

[підпис]
(підпис)

© _____, 2016 року

©Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016 року

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	6
1. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
3. Програма.....	8
4. Навчально-методична карта дисципліни «Стратегії розвитку науки».....	10
5. Карта самостійної роботи студента.....	16
6. Система поточного і підсумкового контролю знань.....	17
7. Методи навчання.....	20
8. Методичне забезпечення курсу.....	21
9. Питання до контрольної роботи.....	22
10. Питання до іспиту.....	26
Рекомендована література.....	30

Пояснювальна записка

Хореографічне мистецтво пройшло складний шлях розвитку як складова художньої культури. Поступово танець став не лише засобом розваги, але й предметом вивчення. Вже в XVI столітті з'явилися перші трактати про танець. У XVII столітті відкрилася перша Академія танцю, в якій танцювальне мистецтво розглядається як «наука танцю». XX століття було ознаменоване виникненням потужної навчально-методичної школи, що досліджувала хореографічне мистецтво в історичному, педагогічному та мистецтвознавчому аспектах.

Дисципліна «Стратегії розвитку науки», що включена в навчальний план студентів спеціальності «Хореографія», передбачає вивчення наукової думки, із врахуванням культурно-історичних періодів, в яких вона закладалася. Це дозволить визначити основні напрями її розвитку, виокремити основні проблеми та питання науковців в галузі хореографії. Вивчення та аналіз передового дослідницького досвіду видатних науковців, хореографів-методистів дозволить сформувати у студентів коло їх наукових інтересів в галузі хореографічного мистецтва, що, в свою чергу, спрямує їх на дослідницьку діяльність.

Метою курсу є підготовка студентів до творчо-пошукової, дослідницької діяльності.

Головним завданням курсувивчення наукової думки на хореографічне мистецтво, визначення кола проблемних питань цієї галузі.

Програмний матеріал курсу вивчається відповідно до навчального плану у формі лекційних та семінарських занять. Також передбачається самостійна робота студентів. Формою контролю є залік.

Програма занять дисципліни «Стратегії розвитку науки» *передбачає* систематичне, послідовне, методично-цілісне вивчення курсу. Вона визначає зміст, об'єм знань і навичок, які повинні засвоїти студенти, й організовує роботу викладача.

Програма складається з двох змістових модулів.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- історичні аспекти виникнення та розвитку наукової думки в хореографії;
- методи та принципи наукової діяльності;
- видатних дослідників в галузі хореографії;
- коло питань, що становлять науковий інтерес дослідників хореографії;
- фахові наукові видання з хореографії.

уміти:

- визначати проблемні питання з хореографії;
- відрізняти наукові статті від публіцистичних;
- знаходити інформацію, яка дозволить вирішити дослідницьке завдання;
- систематизувати інформацію;
- аналізувати наукові статті;
- писати тези.

Структура програми навчальної дисципліни.

«Стратегії розвитку науки»

1. Опис предмета навчальної дисципліни

Курс:	Напрямок підготовки, Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>4 кредитів.</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі.</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>120 год.</i></p> <p>Тижневих годин: <i>3 год.</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань: 0202 «Мистецтво»</p> <p>Шифр та назва напрямку підготовки: 6.020202 «Хореографія»</p> <p>Спеціалізація: «Класична хореографія». «Сучасна хореографія».</p> <p>Освітній рівень: Перший «бакалаврський».</p>	<p><i>Нормативна</i></p> <p>Рік підготовки: <i>2.</i></p> <p>Семестр: <i>3.</i></p> <p><i>Аудиторні заняття:</i> <i>56(28/28) годин, з них:</i></p> <p><i>Лекції: 28 год.</i></p> <p><i>Семінарські заняття:</i> <i>28 год.</i></p> <p><i>Самостійна робота:</i> <i>56 год.</i></p> <p>Модульний контроль: 8 год.</p> <p><i>Вид контролю:</i> <i>Залік</i></p>

2. Тематичний план навчальної дисципліни

№	Тема	Семестр	Кількість годин							
			Всього	Аудиторні	Лекційні	Семінарські	Самостійні	Мод. контроль	Сем. контроль	Курсова робота
І. Змістовний модуль. Виникнення та розвиток наукової думки про танець										
1	Поняття про науку	3	4	2	2	-	2			
2	Наукові галузі, що вивчають хореографію		8	4	2	2	4			
3	Перші спроби наукового підходу до мистецтва танцю		4	2	-	2	2			
4	Просвітницька наукова думка про мистецтво танцю		8	4	2	2	4			
5	Системи запису танцю як наукова проблема		4	2	-	2	2			
6	Хореологія – наука про танець		4	2	2	-	2			
7	Зарубіжні наукові дослідження з хореографічного мистецтва		12	6	4	2	6			
8	Вітчизняні наукові дослідження з хореографічного мистецтва		12	6	2	4	6			
	Всього:		60	28	14	14	28	4	-	-
Форма контролю – модульна контрольна робота										
ІІ. Змістовний модуль. Сучасні наукові дослідження з хореографії										
1	Наукові конференції з хореографії	3	4	2	2	-	2			
2	Фахові видання з хореографії		4	2	-	2	2			
3	Актуальні наукові питання та проблеми хореографії		12	6	4	2	6			-
4	Джерельна база досліджень та понятійний апарат.		4	2	-	2	2			
5	Мистецтвознавчі підходи до вивчення хореографії		12	6	4	2	6			
6	Хореографічне мистецтво в педагогічних дослідженнях		12	6	2	4	6			
7	Науково-методична література з хореографії		8	4	2	2	4			
	Всього:		60	28	14	14	28	4		
Форма контролю –залік.										
ВСЬОГО			120	56	28	28	56	8	-	-

3. Програма

I. Змістовний модуль.

Виникнення та розвиток наукової думки про танець

1. Лекційний модуль.

Тема 1: Поняття про науку. (2 години)

Тема 2: Наукові галузі, що вивчають хореографію. (2 години)

Тема 3: Просвітницька наукова думка про мистецтво танцю (2 години)

Тема 4: Хореологія – наука про танець (2 години)

Тема 5: Зарубіжні наукові дослідження з хореографічного мистецтва (4 години).

Тема 6: Вітчизняні наукові дослідження з хореографічного мистецтва (2 год).

2. Семінарський модуль.

Тема1: Наукові галузі, що вивчають хореографію. (2 години)

Тема 2: Перші спроби наукового підходу до мистецтва танцю (2 години)

Тема 3: Системи запису танцю як наукова проблема (2 години)

Тема 4: Просвітницька наукова думка про мистецтво танцю (2 години)

Тема 5: Зарубіжні наукові дослідження з хореографічного мистецтва (2 години).

Тема 6: Вітчизняні наукові дослідження з хореографічного мистецтва (4 години).

3. Модуль самостійної роботи.

Скласти план-конспекти вивчених тем; Розібрати різні системи запису танців;
Занотувати трактат Ж.Новера «Листи про танець»

Форма контролю: модульна контрольна робота

II. Змістовний модуль.

Сучасні наукові дослідження з хореографії

1. Лекційний модуль.

Тема 1: Наукові конференції з хореографії (2 години).

Тема 2: Актуальні наукові питання та проблеми хореографії (4 години).

Тема 3: Мистецтвознавчі підходи до вивчення хореографії (4 години).

Тема 4: Хореографічне мистецтво в педагогічних дослідженнях (2 години).

Тема 5: Науково-методична література з хореографії (2 години).

2. Семінарський модуль.

Тема 1: Фахові видання з хореографії (2 години).

Тема 2: Актуальні наукові питання та проблеми хореографії (2 години).

Тема 3: Джерельна база досліджень та понятійний апарат (2 години).

Тема 4: Мистецтвознавчі підходи до вивчення хореографії (2 години).

Тема 4: Хореографічне мистецтво в педагогічних дослідженнях (4 години).

Тема 5: Науково-методична література з хореографії (2 години).

3. Модуль самостійної роботи.

Скласти плани-конспекти вивчених тем; Скласти каталог мистецтвознавчих статей з хореографії (за видами); Скласти каталог педагогічних статей з хореографії (за видами); Зробити анотації до науково-методичних видань з хореографії.

Форма контролю: модульна контрольна робота

Модулі	II. Змістовий модуль.								
Назва модуля	Сучасні наукові дослідження з хореографії								
Кількість балів за модуль	129 балів								
	Тема 1	Тема 2	Тема 3		Тема 4	Тема 5		Тема 6	Тема 7
Лекційні заняття	Наукові конференції з хореографії (відвідування – 1 бал)		Актуальні наукові питання та проблеми хореографії (відвідування – 1 бал)	Актуальні наукові питання та проблеми хореографії (відвідування – 1 бал)		Мистецтвознавчі підходи до вивчення хореографії(відвідування – 1 бал)	Мистецтвознавчі підходи до вивчення хореографії (відвідування – 1 бал)	Хореографічне мистецтво в педагогічних дослідженнях (відвідування – 1 бал)	Науково-методична література з хореографії(відвідування – 1 бал)
Семінарські заняття		Фахові видання з хореографії(відвідування – 1 бал, 10 балів за роботу)	Актуальні наукові питання та проблеми хореографії (відвідування – 1 бал, 10 балів за роботу)		Джерельна база досліджень та понятійний апарат.(відвідування – 1 бал, 10 балів за роботу)	Мистецтвознавчі підходи до вивчення хореографії(відвідування – 1 бал, 10 балів за роботу)		Хореографічне мистецтво в педагогічних дослідженнях(відвідування – 1 бал, 10 балів за роботу)	Хореографічне мистецтво в педагогічних дослідженнях (відвідування – 1 бал, 10 балів за роботу)
Самостійна робота			5 балів			5 балів		5 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота №1 (25 балів)								

Коефіцієнт -2,58

5. Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I.		
Виникнення та розвиток наукової думки про танець		
Просвітницька наукова думка про мистецтво танцю	семінарське заняття, модульний контроль	5
Системи запису танцю як наукова проблема	семінарське заняття, модульний контроль	5
Зарубіжні наукові дослідження з хореографічного мистецтва	семінарське заняття, модульний контроль	5
Вітчизняні наукові дослідження з хореографічного мистецтва	семінарське заняття, модульний контроль	5
Змістовий модуль II.		
Сучасні наукові дослідження з хореографії		
Актуальні наукові питання та проблеми хореографії	семінарське заняття, модульний контроль	5
Мистецтвознавчі підходи до вивчення хореографії	семінарське заняття, модульний контроль	5
Хореографічне мистецтво в педагогічних дослідженнях	семінарське заняття, модульний контроль	5
Науково-методична література з хореографії	семінарське заняття, модульний контроль	5
<i>Разом: 56 год.</i>	<i>Разом: 40 балів</i>	

6. Система поточного і підсумкового контролю знань.

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Методика викладання мистецтва хореографії» оцінюються замодульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 6.1, табл. 6.2.

Таблиця 6.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

І змістовий модуль

Виникнення та розвиток наукової думки про танець

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекційних занять	1	7	7
2	Відвідування практичних занять	1	7	7
3	Робота на практичних заняттях	10	7	70
4	Модульна контрольна робота	25	1	25
5	Самостійна робота	5	4	20
7	Всього без підсумкового контролю			129
9	Підсумковий рейтинговий бал	100		

II змістовий модуль
Сучасні наукові дослідження з хореографії

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекційних занять	1	7	7
2	Відвідування практичних занять	1	7	7
3	Робота на практичних заняттях	10	7	70
4	Модульна контрольна робота	25	1	25
5	Самостійна робота	5	4	20
7	Всього без підсумкового контролю			129
8	Всього без підсумкового контролю за I-II змістовні модулі з урахуванням коефіцієнта			(129 + 129) ÷ 100 = 2,58
9	Підсумковий рейтинговий бал	100		

Коефіцієнт -2,58

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																	Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахування коефіцієнта
Змістовний модуль № 1.									Змістовний модуль № 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	МКР	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	МКР			
1	12	11	17	16	1	18	28	25	1	11	18	11	18	28	17	25	258	2,58	100

Таблиця 6.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінка
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок.
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь).
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань студентів

зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

7. Методи навчання.

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- навчальні дискусії;
- створення ситуації пізнавальної новизни;
- створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).
- Лекції із застосуванням прозірок;
- Складання конспекту з теми модуля за заданим, або самостійно складеним планом;
- Підготовка доповідей з теми модуля;
- Розробка тестових завдань з теми модуля;
- Добір додаткового теоретичного та ілюстративного матеріалу;

8. Методичне забезпечення курсу.

- опорні конспекти лекцій;
- Збірки матеріалів конференцій;
- Фахові наукові видання;
- Робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

9. Питання до контрольної роботи.

ПМК №1 (І змістовий модуль)

1. Визначте вплив творчості давньогрецьких мімів та сатирів на виникнення віртуозних рухів класичного танцю
2. Визначте вклад П'єр Бошана в розвиток класичного танцю
3. Визначте канони класичного танцю.
4. Дайте характеристику класичному танцю епохи Романтизму
5. Дайте порівняльну характеристику російській, італійській та французькій школі класичного танцю
6. Визначте передумови виникнення шкіл сучасного танцю
7. Розкрийте суть методики Рудольфа фон Лабана
8. Охарактеризуйте техніку Марти Грехем.
9. Зазначте особливості творчості Куртайосса та Хосе Лімона.
10. Розкрийте сутність народно-сценічного танцю як навчальної дисципліни.
11. Поясніть принципи обробки танцювального фольклору.
12. Назвіть перших методистів і теоретиків народно-сценічного танцю, проаналізуйте їх методичні видання.
13. Розкрийте сутність системи освіти з хореографічним спрямуванням.
14. Визначте спорідненість і відмінність народно-сценічного та класичного танцю.

15. Назвіть характерні ознаки модерної хореографії.
16. Назвіть професійні хореографічні навчальні заклади України.
17. Визначте мету і завдання хореографічної освіти.
18. Розкрийте методи та принципи хореографічної освіти.
19. Дайте визначення терміну «Педагогічна майстерність викладача хореографії».
20. Розкрийте стилі педагогічного спілкування.
21. Проаналізуйте педагогічні здобутки Х.Іогансена
22. Проаналізуйте педагогічні здобутки М.Легата.
23. Проаналізуйте педагогічні А.Мессерера.
24. Проаналізуйте педагогічні А.Бурнонвілля.
25. Проаналізуйте педагогічні А.Ваганової.
26. Проаналізуйте педагогічні М.Тарасова.
27. Проаналізуйте педагогічні Е.Чекетті.
28. Визначте основні вимоги до навчальної програми з хореографії.
29. Розкрийте структуру та зміст плану-конспекту з хореографії.
30. Визначте начення контролю за результатами хореографічного навчання.
31. Визначте критерії оцінювання хореографічної діяльності учнів.
32. Розкрийте структуру календарно-тематичного планування уроків хореографії.
33. Охарактеризуйте організаційні форми хореографічного навчання в сучасній школі: урок з хореографії, лекція, практичні заняття, шкільні олімпіади, домашня робота.
34. Охарактеризуйте методи хореографічного навчання: за джерелами знань, за характером пізнавально-хореографічної діяльності, методи за організацією пізнавально-хореографічної діяльності, методи за логікою виконання.
35. Розкрийте основні аспекти методики підготовки і проведення уроку з хореографії.

ПМК №2 (II змістовий модуль)

1. Розкрийте структуру та зміст уроку класичного танцю.
2. Визначте мету і завдання курсу «Класичний танець».

- 3.Визначте та поясніть послідовність вправ класичного екзерсису біля опори.
- 4.Визначте та поясніть послідовність вправ класичного екзерсису на середині зали.
- 5.Розкрийте структуру та зміст уроку народносценічного танцю
- 6.Визначте мету і завдання курсу «Народносценічний танець».
- 7.Визначте та поясніть послідовність вправ екзерсису народносценічного танцю біля опори.
- 8.Визначте та поясніть послідовність вправ екзерсису народносценічного на середині зали.
- 9.Розкрийте структуру та зміст занять з бального танцю.
- 10.Дайте характеристику танцям європейської програми
- 11.Дайте характеристику танцям латино-американської програми
- 12.Розкрийте структуру та зміст занять з сучасного танцю.
- 13.Визначте методичні аспекти виконання рухів класичного танцю біля опори:
група Plie
- 14.Визначте методичні аспекти виконання рухів класичного танцю біля опори:
група Battement
- 15.Визначте методичні аспекти виконання рухів класичного танцю біля опори:
група Ronddejambe
- 16.Визначте методичні аспекти виконання рухів класичного танцю біля опори:
група Adagio
- 17.Зробіть груповий розподіл вправ екзерсису народносценічного танцю біля опори.
- 18.Визначте методичні аспекти виконання рухів народносценічного танцю біля опори: присідання і напівприсідання.
- 19.Визначте методичні аспекти виконання рухів народносценічного танцю біля опори: вправи на розвиток рухливості ступні
- 20.Визначте методичні аспекти виконання рухів народносценічного танцю біля опори: вправи з ненапруженою, вільною ступнею
- 21.Визначте методичні аспекти виконання рухів народносценічного танцю біля опори: обертальні та кругообертальні вправи.

- 22.Визначте методичні аспекти виконання рухів народносценічного танцю біля опори: дрібні вистукування
- 23.Визначте методичні аспекти виконання рухів народносценічного танцю біля опори: м'яке відкривання ноги (battementdeveloppe)
- 24.Визначте методичні аспекти виконання рухів народносценічного танцю біля опори: Великі кидки (grandbattementjete)
- 25.Розкрийте методичні аспекти складання комбінацій класичного екзерсису біля опори.
- 26.Розкрийте методичні аспекти складання комбінацій екзерсису народно-сценічного танцю біля опори.
- 27.Розкрийте методичні аспекти складання комбінацій класичного екзерсису на середині зали
- 28.Розкрийте особливості побудови маленького та великого Adajio.
- 29.Розкрийте особливості побудови Allegro.
- 30.Розкрийте методичні аспекти складання комбінацій народно-сценічного танцю на середині зали.

Рекомендована література.

Основна:

1. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. – К., 1990. – 179 с.
2. Ваганова А.Я., Основы классического танца: Учебник. [Текст] / А.Я. Ваганова. - Л.: , 1963. – с.
3. Тарасов Н.И. Классический танец. Школа мужского исполнительства [Текст]: учебное пособие для вузов / Н.И. Тарасов. - 4-е изд., стереотип. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2008. - 496 с.: ил.
4. Зайцев Є, Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: Навч. посібн. для вищ. навч. закл. культурист. I-IV рівнів акредитації / Вид. 2-е, доопрацьов. і доп. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416 с.
5. Голдрич О.С. Методика роботи з хореографічним колективом / Голдрич О.С.. – Львів. :Сполом, 2007. – 95 с.
6. Калугина О.Г. Методика преподавания хореографических дисциплин [Текст]: учебно-методическое пособие / О.Г. Калугина. – Киров: КИПК и ПРО, 2010. – 123 с.

Додаткова:

1. Авдеева Л.М. Пластика. Ритм. Гармония [Текст]: Самостоятельная работа учащихся для приобретения хореографических навыков: учебное пособие для студентов высших и средних учебных заведений искусств и культуры / Л.М. Авдеева. - СПб.: Композитор, 2006. - 51 с.
2. Александрова Н.А. Танец модерн [Текст]: пособие для начинающих / Н.А. Александрова, В.А. Голубева. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2007. - 128 с.: ил + DVD.
3. Александрова Н.А. Классический танец для начинающих [Текст]: учебное пособие для студ. спец. учеб.заведений / Н.А. Александрова, Е.А. Малашевская. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2009. - 128 с. + DVD
4. Барышникова Т., Азбука хореографии: Методические указания. [Текст] / Т. Барышникова. - СПб.: Респекс, Люкси, 1996. – 252 с.
5. Баглай В.Е. Этническая хореография народов мира [Текст]: учебное пособие для студентов вузов / В.Е. Баглай. - Ростов н/Д: Феникс, 2007. - 405 с.: ил.
6. Базарова Н.П. Классический танец [Текст]: методика преподавания в 4-5 кл. балетной школы / Н.П. Базарова. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2009. - 192 с.
7. Базарова Н.П. Азбука классического танца: Первые три года обучения [Текст]: Учебное пособие / Н.П. Базарова, В.П. Мей. - 3-е изд., испр. и доп. - СПб.: Лань, 2006. - 240 с.: ил.
8. Балет. Танец. Хореография [Текст]: краткий словарь танцевальных терминов и понятий / Сост. Н.А. Александрова. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2008. - 416 с.: ил.
9. Берёзова Г., Классический танец для детских хореографических коллективов: Методические указания. [Текст] / . Киев, 1979
10. Беркут М. Танцуют девушки [Текст]: Сборник танцев / М. Беркут. - М.: Искусство, 1971. - 128 с.
11. Богданов Г.Ф. Работа над композицией и драматургией хореографического произведения. Ч.3. [Текст]: Учебно-методическое пособие / Г.Ф. Богданов. - М., 2007. - 192 с.

12. Богданов Г.Ф. Работа над музыкально-танцевальной формой хореографического произведения. Ч. 4. Вып. 1. [Текст]: учебно-методическое пособие / Г.Ф. Богданов. - М.: ВЦХТ, 2008. - 144 с.
13. Богданов Г.Ф. Работа над содержанием хореографического произведения. Ч.2 [Текст]: Учебно-методическое пособие / Г.Ф. Богданов. - Котельнич: ВЦХТ, 2006. - 144 с.
14. Богданов Г.Ф. Работа над танцевальной речью. Ч.1 [Текст] / Г.Ф. Богданов. - Котельнич, 2006. - 160 с.
15. Борзов А.А. Танцы народов мира [Текст]: [Учебное пособие] / А.А. Борзов. - М.: Университет Натальи Нестеровой, 2006. - 496 с.: ил.
16. Браиловская Л. Самоучитель бальных танцев. вальс, танго, самба [Текст] / Браиловская Л. - Ростов н / Д: Феникс, 2005. - 160 с.
17. Бухвостова Л.В. Балетмейстер и коллектив: Учебное пособие [Текст] / Л.В. Бухвостова, Н.И. Заикин, С.А. Щекотихина. - Орел: Орловский ГИИиК, 2007. - 248 с
18. Васильева-Рождественская М.В. Историко-бытовой танец [Текст]: учебное пособие / М.В. Васильева-Рождественская. - М.: ГИТИС, 2005. - 387 с.: ил.
19. Василенко К.Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю / Василенко К.Ю. – К. : Мистецтво, 1971. – 563 с.
20. Волынский А.Л. Книга ликований. Азбука классического танца [Текст] / А.Л. Волынский. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2008. - 352 с.: ил.
21. Володина О.В. Самоучитель клубных танцев [Текст]: Funk, Trance, House / О.В. Володина. - Ростов н/Д: Феникс, 2005. - 155 с.
22. Гавликовский Н.Л. Руководство для изучения танцев [Текст] / Н.Л. Гавликовский. - 4-е изд., испр. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2010. - 256 с.
23. Гаевский В. Дивертисмент: Судьбы классического балета [Текст] / В. Гаевский. - Котельнич: Искусство, 1981. - 383 с.
24. Гусев Г., Методика преподавания народного танца. Упражнения у станка: Учеб.пособие для ВУЗов культуры и искусств. [Текст] / Г.П.Гусев. – М.: Гуманит. Изд. Центр Владос, 2002. – 209 с.

25. Гусев Г. Методика преподавания народного танца. Танцевальные движения и комбинации на середине зала: Учеб. пособие для ВУЗов культуры и искусств. [Текст] / Г.П. Гусев. – М.: Гуманит. Изд. Центр Владос, 2003. – 208 с.
26. Головина С.Н. Уроки классического танца в старших классах, М., Искусство , 1989
27. Гусев Г.П. Методика преподавания народного танца. Этюды [Текст]: Учебное пособие для вузов / Г.П. Гусев. - Котельнич: Владос, 2004. - 232 с.
28. Дудинская Н. Незабываемые уроки. Агриппина Яковлевна Ваганова [Текст]: сборник статей, / Н.Дудинская, - Л.; М., 1958.
29. Закон РФ об образовании от 10.07.1992 [Текст] // Образование и культура. – 2000. - № 3 (сентябрь) - с. 24-38.
30. Зацепина, К. Народно-сценический танец: Учеб. – метод. пособие [Текст]/ К. Зацепина, А. Климов, К. Рихтер, Н. Толстая, Е. Фарманянц. – М.: Искусство, 1976. – 223 с.
31. Заикин Н.И. Областные особенности русского народного танца. Ч. 2. [Текст]: Учебное пособие для студентов вузов / Н.И. Заикин, Н.А. Заикина. - Орел: Орловский ГИИиК, 2004. - 687 с.
32. Захаров В.И. Народный танец: Калужская область [Текст] / В.И. Захаров. - М.: Издательский дом ""Один из лучших"", 2005. - 84 с.
33. Зенина Н.Н. Краткая методика преподавания модерн-джаз танца: для начинающих (1-год обучения, базовый уровень) [Текст] / Н.Н. Зенина, обл. Дом народного творчества Кировский. - Киров, 2007. - 48 с.
34. Каргина З.А., Технология разработки образовательной программы дополнительного образования детей. [Текст] / З.А. Каргина // Внешкольник. Воспитание и дополнительное образование детей и молодёжи. – 2006. - № 5. – с.11 – 15.
35. Климов А.А. Основы русского народного танца [Текст]: Учебник для студентов вузов искусств и культуры / А.А. Климов. - 3-е изд. - Котельнич: Изд-во МГУКИ, 2004. - 320 с.

36. Козлов Н.И. Пластическая выразительность как один из определяющих компонентов в создании художественного образа [Текст]: учебное пособие для уч-ся и преподавателей ДШИ и колледжей / Н.И. Козлов. - СПб.: Композитор, 2006.
37. Комплексное учебно-методическое обеспечение образовательного процесса в средних профессиональных учебных заведениях: методическое пособие [Текст] / М.: Мин-во образования РФ, НМЦ СПО, - 1999. – с. 51.
38. Костровицкая В.С. 100 уроков классического танца (с1 по 8 класс) [Текст]: учебное пособие / В.С. Костровицкая. - 3-е изд., испр. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2009. - 320 с.
39. Костровицкая В.С. Классический танец. Слитные движения. Руки [Текст]: учеб. пособие / В.С. Костровицкая. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2009. - 128 с.
40. Котельникова Е. Биомеханика хореографических упражнений [Текст] / Е. Котельникова. - М.: ВЦХТ, 2008. - 128 с.: ил.
41. Красовская В.М. История русского балета [Текст]: Учебное пособие для вузов / В.М. Красовская. - Л.: Искусство, 1978. - 231 с.
42. Лихачёв Б.Т. Педагогика [Текст]: учебное пособие / Б.Т Лихачёв - М. 2003.
43. Лопухов А.В. Основы характерного танца [Текст]: Методическое пособие А.В. Лопухов, А.В. Ширяев, А.И. Бочаров. - 3-е изд., стереотип. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2007. - 344 с.: ил.
44. Меланьин, А.А. Теоретические аспекты изучения хореографического искусства [Текст]: методы анализа танцевального движения / А.А. Меланьин. - М., 2010
45. Методика работы с хореографическим коллективом [Текст]: учебно-методическое пособие / Сост. Э.И. Герасимова, КОКК. - Киров, 2010. - 36 с.
46. Мур А., Бальные танцы: Метод.пособ. [Текст] / - А. Мур. - М.: ООО Астрель, 2004. – 319 с.
47. Мурашко М.П. Танцы марийского края [Текст]: Учебник: В 2-х кн. Кн.1 / М.П. Мурашко. - Йошкар-Ола, 1995. - 296 с.
48. Мурашко М.П. Формы русского танца. Кн.1. Пляска. Ч.2. [Текст] / М.П. Мурашко. - М.: Издательский дом ""Один из лучших"", 2007. – 112 с.: ил.

49. Мурашко М.П. Марийские сюжетные танцы [Текст]: Учебник: В 2 кн. Кн.2. / М.П. Мурашко. - Йошкар-Ола, 1997. - 240 с.
50. Мориц В.Э. Методика классического тренажа [Текст] / В.Э. Мориц, Н.И. Тарасов, А.И. Чекрыгин. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2009. - 384 с.
51. Никитин В.Ю. Композиция урока и методика преподавания модерн-джаз танца [Текст]: учебное пособие / В.Ю. Никитин. - М.: Издательский дом ""Один из лучших"", 2006. - 253 с.
52. Новые бальные танцы [Текст] / Сост. Л. Степанова. - М.: Сов. Россия, 1974 . - 96 с. - (Б-ка "В помощь худож. самодеятельности. Вып. 10).
53. Нянина Л.Н. Чувашский танец [Текст]: методические рекомендации для ведения репетиционных занятий и уроков / Л.Н. Нянина. - Чебоксары: Чувашское респ. училище культуры, 2004. - 44 с.+ CD."
54. О танце, балете, балетмейстере и...[Текст] / Сост. Н.И. Заикин, Н.А. Заикина. - Орел: Издатель А.В. Воробьев, 2007. - 276 с.
55. Основы подготовки специалистов-хореографов. Хореографическая педагогика [Текст]: Учеб.пособие для студентов ВУЗов/Гум. ун-т профсоюзов СПб. - СПб, 2006. - 632 с.
56. Плисецкая М. Я, Майя Плисецкая. [Текст] / М. Плисецкая. - М.: АСТ, 2008. - 490 с.:ил.
57. Положение Федерации Танцевального Спорта России «О допустимых фигурах в спортивных бальных танцах»
58. Полятков С.С. Основы современного танца [Текст]: Учеб.пособ. / С.С. Полятков. - 2-е изд. - Ростов н/Д: Феникс, 2006. - 80 с.
59. Разночинцева М.А. Ритмика: двенадцать уроков [Текст]: учебное пособие / М.А. Разночинцева. - М.: ГИТИС, 2007. - 38 с.: ил.
60. Работа с мальчиками в хореографическом коллективе 6-7 летнего возраста [Текст]: информационно-методический сборник материалов для руководителей хореографических коллективов / Сост. Новоселов С.В. и др., обл. Дом народного творчества Кировский. - Киров, 2009. - 38 с. + CD-R

61. Регацциони Г., Бальные танцы: Метод.пособ. [Текст] / Г. Регацциони, А. Маджони, М. Анджело. - М.: БММ АО, 2001. – 92 с.
62. Резникова З.П. Встаньте, дети, встаньте в круг [Текст]: Сборник танцев для детей / З.П. Резникова. - М.: Сов. Россия, 1976. - 131 с.
63. Слыханова В.И. Формирование движенческих навыков [Текст]: Движения и элементы мужского народного танца / В.И. Слыханова. - М.: Издательский дом ""Один из лучших"", 2007. - 44 с.: ил.
64. Смирнов С.А. Педагогика. Педагогические теории, системы, технологии [Текст]: учебник / С.А. Смирнов - М., 2001.
65. Стуколкина Н., Четыре экзерсиса: Учеб. [Текст]/ Н. Стуколкина. – М.: Всероссийское театральное общество, 1972. – 400 с.
66. Степанова Л. Народные сюжетные танцы [Текст] / Л. Степанова. - М.: Сов. Россия, 1969. - 108 с.
67. Сюжетные и народные танцы [Текст] / Сост. Л.Н. Алексеева. - М.: Сов. Россия, 1977. - 96 с.
68. Танцуют все! Клубные, бальные, восточные танцы [Текст]. - Ростов н/Д: Феникс, 2007. - 251 с.: ил.
69. Танцы народов СССР. Вып. 6. [Текст] - М.: Искусство, 1972. - 112 с.
70. Тарасов Н., Классический танец: Учеб.пособ. [Текст] /. М.: Искусство, 1981. – с.
71. Тарасова Н. Теория и методика преподавания народно – сценического танца [Текст]: Учеб.пособ. / Тарасова Н. – СПб.: 1996. – с.
72. Ткаченко Т. Народный танец [Текст]: Учеб.пособ./ Т. Ткаченко. – М.: Искусство, 1967. – 653 с.
73. Ткаченко Т. Народные танцы [Текст]: Учеб.пособ./ Т. Ткаченко. – М.: Искусство, 1977. – 573 с.
74. Требования к содержанию и оформлению образовательных программ дополнительного образования детей, [Текст] // Внешкольник. – 2003. - № 9. – с. 3 – 4.
75. Устинова Т.А. Русский народный танец [Текст] / Т.А. Устинова. - М.: Искусство, 1976. - 152 с.

76. Устинова Т.А. Фольклорные танцы Тверской земли [Текст] / Т.А. Устинова. - Тверь: Тверской обл. дом народ. творчества, 2002. - 160 с.:ил.
77. Устинова Т.А. Избранные русские народные танцы [Текст] / Т.А. Устинова. - М.: Искусство, 1996. - 592 с.:ил.
78. Фоменко И.М. Основы народно-сценического танца [Текст]: Учебное пособие для высших и средних профессиональных заведений / И.М. Фоменко. - Орел: Орловский ГИИиК, 2002. - 274 с.
79. Хавилер Д. Тело танцора [Текст]: медицинский взгляд на танцы и тренировки / Д. Хавилер. - Выборг: Новое слово, 2007. - 111 с.
80. Хореографическое искусство: вопросы балетоведения и методы учебно-воспитательной работы [Текст]: сборник статей препод. кафедры хореограф.искусства СПб. Гуманитар. универ. профсоюзов. - Киров: Диамант, 2007. - 156 с.
81. Хореографическая педагогика [Текст]: вопросы муз.воспитания, актерского искусства и режиссуры; худож. оформление танца; хореогр. работа с детьми / Гум. ун-т профсоюзов СПб. - Киров: Диамант, 2007. - 116 с.
82. Цыганкова Р. Школа восточного танца [Текст] / Р. Цыганкова. - Ростов н/Д: Феникс, 2006. - 156 с.
83. Шевнюга С. Самоучитель испанских и цыганских танцев. Фламенко [Текст] / С. Шевнюга. - Ростов н/Д: Феникс, 2005. - 160 с. - (Жизнь удалась).
84. Шереметьевская Н.Е. Танец на эстраде [Текст] / Н.Е. Шереметьевская. - М.: Издательский дом "Один из лучших", 2006. - 277 с.
85. Шкурко Т.А. Танцевально-экспрессивный тренинг [Текст] / Т.А. Шкурко. - СПб.: Речь, 2005. - 192 с.: ил.
86. Березова Г. Хореографічна робота з дошкільнятами. – К., 1982. – 207с.
87. Методика викладання класичного танцю в школі. – К., 1998. – 20 с.
88. Про освіту: Закон України// Законодавство про вищу освіту: Зб. Законів. – К., 202. – с. 2-27.
89. Програми з фахових хореографічних дисциплін.
90. Робочі навчальні плани.

91. Фіцула М. Педагогіка. – К.: Академвидав, 2007. – 560 с.
92. Хомич Л. Роль мистецтва у професійно-педагогічній підготовці вчителя // Мистецтво і освіта. – 1998. – С.51.
93. Шариков Д.І. Класифікація сучасної хореографії.- К.: Видавець Карпенко В.М.. 2008.- 168 с.
94. Котельникова Е.Г. Биомеханика хореографических упражнений: учебное пособие. / Котельникова Е.Г.– Л. : ЛГИК им. Н.К. Крупской, 1980. – 95 с. : ил.

Іноземна:

1. Goldenberg R.L. Performance Art: from Futurism to the Present / Goldenberg R.L. – Singapore : Thames & Hudson world of art, 2000. – 232 p.: ill.
2. De Mill Agnes. Martha, the life and work of Martha Graham. – New York.: Random House, 1991. – 476 p.: ill.
3. Marselle Mitchel, Ginot Isabelle. La Dance au XXe siecle. – Paris: Bordas, 1995. – 264 p.: ill en noir et en coul.

Електронний ресурс:

1. Балет Кеннета Макмиллана. Кеннет Макмиллан, «Манон», «Ромео и Джульета», «Иудино дерево». – Режим доступу : www.balletalert.com/magazines/danceview/MacMillan.htm. – Загол. з екрана.
2. Борис Эйфман: Я проповедую тотальный театр. – Режим доступу: <http://ria.ru/interview/20100226/211030692.html>. – Загол. з екрана.
3. Кох Моника. Введение в ранний период европейского экспрессивного танца через работы Рудольфа Лабана. Введение в систему движений Рудольфа Лабана с акцентом на его ранние работы. – Режим доступу: <http://www.heptachor.ru/>. – Загол. з екрана.
4. Le Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Paris. – Режим доступу: <http://www.conservatoiredeparis.fr/>. – Заголовок з екрана.
5. Материал для Позвоночника. Любопытное развитие идей из боевых искусств сквозь контактную импровизацию к технической системе и тренингу Стива

Пекстона. – Режим доступа: <http://ezotera.ariom.ru/2008/02/11/spine.html>. – Загол. з экрана.

6. Оркхезография. Оркхезография. или трактат о танце в форме диалога, с помощью которого каждый дворянин может легко изучить благородное искусство танца и практиковаться в нем, написанный ТуаноАрбо, жителем Лангра. – Режим доступа: <http://www.opentextnn.ru/music/epoch%20/?id=1811>. Заголовок з экрана.

7. Рудольф Лабан. Теория, метод, система. – Режим доступа: <http://www.belcanto.ru/labani.html>. Загол. з экрана.

8. Танцевальныетермины. – Режим доступа : www.abt.org/dictionary/index.html. Загол. з экрана.